

Nr.745/C/2014

27.05.2014

~~DAE ACORDEA~~
~~PROCUROR GENERAL~~
~~TIBERIU ALBULESCU~~

**Limitele competenței parchetelor militare
în cauzele în care urmărirea penală se efectuează și față de civili**
- notă de studiu -

Potrivit dispozițiilor art. 56 alin. 5 C.p.p., procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari, urmând a fi sesizată instanța competentă potrivit art. 44.

Art. 44 C.p.p. reglementează competența în caz de reunire a cauzelor, alin. 4 al acestui articol stipulând că, dacă dintre instanțe una este civilă, iar alta este militară, competența revine instanței civile.

Din cele de mai sus rezultă că legiuitorul a păstrat regula deja consacrată în legislația anterioară, potrivit căreia, atunci când într-o cauză penală sunt judecați și militari și civili, competența revine instanței civile, regula în acord cu jurisprudența CEDO¹ și a Curții Constituționale².

1. Cauza Maszani contra României (2006)
2. Dec. nr. 617/2007 a Curții Constituționale

În ceea ce privește urmărirea penală însă, dispozițiile art. 56 alin. 6 derogă de la această regulă în ceea ce privește participanții civili la infracțiunile comise de militari.

Față de modalitatea de redactare a textului, fără precedent în legislația noastră anterioară³, în practică au existat opinii diferite privind limitele competenței parchetelor militare cu privire la civili.

Acestea au mers de la o interpretare în sensul competenței parchetelor militare în toate situațiile în care în cauzele reunite sunt cercetați atât militari cât și civili, până la înțelegerea noțiunii de "participanți" în sensul strict dat termenul de Codul penal.

În opinia noastră, dispozițiile art. 56 alin. 5 C.p.p. sunt de strictă interpretare, pentru motivele pe care le vom expune în continuare.

a. Este vorba de norme de procedură, care sunt de strictă interpretare.

b. Reprezintă o derogare de la norma de drept comun – art. 44 alin. 4 C.p.p., care, potrivit art. 63 alin. 1 C.p.p., se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.

c. S-a statuat în practica CEDO⁴ că puterea justiției penale militare nu trebuie să se extindă la civili decât dacă există motive imperioase și care justifică o astfel de situație și aceasta sprijinindu-se pe o bază legală clară și previzibilă. Or, pentru a se asigura predictibilitatea legii, trebuie, între altele, evitată extinderea sferei de aplicare a acesteia pe cale de interpretare.

---

3. În mod tradițional, acest aspect a fost reglementat în strânsă legătură cu ideea de reunire a cauzelor.

4. Cauza Maszani contra României, paragraful 51

Față de argumentele expuse mai sus, vom încerca în continuare delimitarea sferei de aplicare a dispozițiilor art. 56 alin. 5 C.p.p. pornind de la clarificarea înțelesului sintagmei folosite de legiuitor: "participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari".

Potrivit art. 602 C.p.p., termenii sau expresiile al căror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Codul de procedură penală.

Participația penală este reglementată în cuprinsul Capitolului VI din Titul II – *Infracțiunea* – al Părții generale a Codului penal, intitulat "*Autorul și participanții*".

Art. 46 definește autorul ca fiind persoana care săvârșește în mod nemijlocit o faptă prevăzută de legea penală (alin. 1), iar coautorii ca fiind persoanele care săvârșesc nemijlocit aceeași faptă prevăzută de legea penală (alin. 2). În continuare sunt definiți autorul și complicele⁵.

Art. 49 C.p., având denumirea marginală "*Pedeapsa în cazul participanților*" prevede se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor și coautorul, instigatorul și complicele la o infracțiune săvârșită cu intenție, iar art. 50 C.p., referitor la efectele circumstanțelor personale și reale, vorbește despre "persoana autorului sau a unui participant".

---

5. Art. 47. Instigatorul. Instigator este persoana care, cu intenție, determină o altă persoană să săvârșească o faptă prevăzută de legea penală.

Art. 48. Complicele. (1) Complice este persoana care, cu intenție, înlesnește sau ajută în orice mod la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală.

(2) Este de asemenea complice persoana care promite, înainte sau în timpul săvârșirii faptei, că va tăinui bunurile provenite din aceasta sau că va favoriza pe făptuitor, chiar dacă după săvârșirea faptei promisiunea nu este îndeplinită.

Din cele de mai sus rezultă, pe de o parte, că sunt participanți la comiterea unei infracțiuni coautorii, instigatorul și complicele, autorul fiind o categorie juridică distinctă, iar pe de altă parte că săvârșesc o infracțiune doar autorul și coautorii, instigatorul și complicele doar participând la aceasta, în diferite moduri (determinare, înlesnire, ajutare, promisiunea tăinuirii sau a a favorizării).

Pentru o astfel de interpretare pledează și cele reținute în expunerea de motive a Codului penal, în sensul că acesta corectează greșeala din Codul penal anterior "care enumeră pe autor, alături de instigator și complici, ca participant la infracțiune, deși între aceștia există o deosebire calitativă; autorul comite în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală, iar instigatorii și complicii săvârșesc fapta în mod nemijlocit prin autor".

Față de această distincție rezultă că dispozițiile art. 56 alin. 5 C.p.p. sunt incidente atunci când sunt îndeplinite următoarele condiții:

1. un militar săvârșește o infracțiune, în calitate de autor;
2. infracțiunea este săvârșită împreună cu un civil, cei doi fiind coautori sau la comiterea acesteia participă, în calitate de instigator sau complice un civil.

Având în vedere dispozițiile art. 52 alin. 1-3 C.p., sunt, în egală măsură, incidente dispozițiile art. 56 alin. 5 C.p.p. și atunci când:

1. la săvârșirea nemijlocită, cu intenție, de către un militar, a unei fapte prevăzute de legea penală, contribuie, din culpă sau fără vinovăție, un civil;
2. un civil determină, înlesnesc sau ajută în orice mod, cu intenție, la săvârșirea, din culpă, de către un militar a unei fapte prevăzute de legea penală;
3. un civil determină, înlesnește sau ajută în orice mod, cu intenție, la săvârșirea fără vinovăție, de către un militar, a unei fapte prevăzute de legea penală.

Consilier al procurorului general

Alexandra Mihaela Șinc